

Disputatio medica inauguralis de hysterica passione

<https://hdl.handle.net/1874/345787>

DISPUTATIO MEDICA
INAUGURALIS,
DE

46.

HYSTERICA PASSIONE.

QUAM,

FAVENTE DEO TER OPT. MAX.

Ex Auctoritate Magnifici D. Rectoris,

D. JOHANNIS LEUSDEN,

Philosophiæ Doctoris, & Linguae Sanctæ in Illustri
Academiâ Ultrajectinâ Professoris Ordinarii,

NEC NON

*Amplissimi Senatus Academici Consensu, & Nobilissima
Facultatis MEDICÆ Decreto,*

PRO GRADU DOCTORATUS,

Summisque in MEDICINA Honoribus, Prærogativis &
Privilegiis ritè & legitimè consequendis,

Eruditorum Examini subijcit

JACOBUS AMERSFOORT, HORNANUS.

Ad diem 16. FEBRUARII, horis locoque solitis.

TRAJECTI ad RHENUM,

Ex Officinâ FRANCISCI HALMA, Academiae
Typographi, clō Ibc xciv.

*SPECTATISSIMO AMPLISSIMO-
QUE VIRO,*

D. D. JOANNI ABBEKERK,
J. U. D. Reip. Hornanæ Senatori Gravissimo,
atque olim præfidi scabino cognato Charissimo,
tutori meo Vigilantissimo, ad extremum vitæ
halitum, tanquam filiali amore colendo.

U T E T

*REVERENDO CONSPICUOQUE
VIRO,*

D. D. ARNOLDO THYMONI,
Cognato Charissimo, Tutorique meo Vigilantissimo,
omni amore semper prosequendo.

NEC NON

DOCTISSIMIS VIRIS,

D. D. JOANNI OVERCAMP,
Medicinæ Doctore Practico apud Amstelodamenses Felicissimo.

D. D. HERMANN BESEM,
Medicinæ Doctore Practico inter Hornanos
Expertissimo a libellis societati Indiæ Orientalis
Prudentissimo.

*Hæc theses Inaugurales in perpetuæ obser-
vantia gratitudinisque signum*

Offert

JACOBUS AMERSFOORT Auctor.

DISPUTATIO MEDICA

INAUGURALIS

DE

Hysterica Passione.

THESIS I.

Quoniam inter omnes morbos, qui humanum genus in dies trahunt, haud postrenium locum obtinet is, cui si Viros corripit, a praecipuo symptomate, scilicet respirandi difficultate, nomen suffocationis hypochondriacæ; si autem foeminas tentat, Hystericae Passionis aut suffocationis uterinæ impositum est, de hocce malo pauca in medium proferam.

II.

Quod symptomata morbos prodeant, igitur nostrum

strum affectum declarantia proponam, ut sunt difficilis respiratio, animi deliquium, pulsus parvus & debilis, refrigeratio corporis, sudores frigidi, quales in moribundis observantur, stomachus ructibus vociferat, anxietas circa præcordia, dolor in regione lumborum, vomitus aut nixus vomendi, atrocissimi dolores ventris, murmura incondita in intestinis exaudiuntur, motum veluti globi cuiusdam ad diaphragma adscendentis percipiunt, via vocis fere præcluditur, cadaverosus faciei pallor, alvus adstricta, spasmodica hujus vel istius partis convulsio, præmonitum autem volo, hæc omnia non semper simul in uno subjecto, neque æque gravia, sed modo hæc, modo illa pro diversitate magnitudinis istius morbi observari.

I I I

Phænomenis in medium prolatis, horum omnium matrem investigare ratio nos impellere censetur, quæ, quamvis in variis latet, indubitabilem tamen in sanguine crasso, viscido & acido inventam iri puto, talem sanguinem aliquando in corpore humano dari non solum docta medicorum scripta, verum etiam varia malorum genera & præprimis noster affectus satis testantur, & ea propter solum modo antedictam, quomodo sanguis hocce vitioso caractere induitur, quam explicare aggrediar, quomodo tristitia dramata ludit.

Sanguis

I. V. Sanguis crassus, viscosus & acidus primo ab alimentis frigidis & crudis, quibus deest illa copia particularum, ex quibus succi nostri naturaliter componi debent, hisce deficientibus functiones horum succorum tardiores fiunt, id est, fermentatio & separatio, ex quibus cætera pendent; secundo a fructibus acidis & immaturis, & ab omni acido nimia in quantitate assumpto præcipuâ ex parte suos natales ducit, adde quod nimia quies corporis efficit, ut particula illa, quæ aliter per sudores foras tenues in auras expelli consuevêre, jam in sanguine remanent, hinc per consequens major accumulatio humorum acidorum, quibus omnibus symbolum confert impedita in hisce septentrionalibus regionibus insensibilis transpiratio; plura de origine sanguinis supra relati dixissem, nisi ea res longius nos ab incepto traheret.

V. Hisce igitur supersedibus, omnia phænomena supra relata paucis explicata dabo, e quorum numero difficilis respiratio prius in scenam prodit, quæ, ut suas partes recte agat, ponamus nobis ob oculos sanguinem ut supra relatum, & unum circulum cum eo per totum corpus absolvamus, prius tamen ad cerebrum, quo perventum in promptu erit videre, sanguinem ibi spiritus animales sibi similes deponere debere, qui, ut cito pede properem, ad nervos

musculis respirationi dicatis insertos, & ob continuam respirandi necessitatem magis patentes, & ob unicam hanc causam magis convulsionibus obnoxios, delati, nimiam ob visciditatem eorum parietibus leviter adherent, scilicet ubi in angustum tendunt, & fere in fibras nerveas facefcunt, & suo acore pungunt, quod immediate magna præcipitatio spirituum animalium versus partes affectas sequitur, qui facto concursu magis saturi magno cum impetu in musculos agunt, quo ita constringuntur, ut diaphragma in suo motu & per consequens inspiratio impediatur, & si muscoli laryngis eandem sortem patiantur, via vocis ferè præcluditur, & malum haud parum augetur.

VI.

Animi deliquium acceptum fero, quod defectu particularum aëris elasticarum & aliarum, quas aer in recessu habet, motus progressivus & fermentatio sanguinis imminuuntur, quibus imminutis minor succorum separandorum fit separatio & amandatio, & per consequens functiones animales labascunt, ut clarius loquar, defectu motus sanguinis jam per se ipsum pigri a penuriâ aëris oriundo, spiritus animales non sufficienter in cerebro sequestrantur, & nervi per totum corpus dispersi non ita eorum defectu distenduntur, ut aut corpus movere, aut motum a corporibus ambientibus sibi impressum ad cerebrum deferre valeant.

V I I. & p[er] se esse h[ab]ent h[ab]ent

Sudores frigidi erumpunt, quoniam particulae sudores constituentes, quae aliter vigente fermentatione sanguinis vigiles tenues in auras per insensibilia foramina abire solitae erant, jam defectu motus pigrae ab aere corpore ambiente ita incrassantur, ut iterum in lympham viscidam & frigidam, ex qua ante erant genitae, convertantur.

V I I I. & p[er] se esse h[ab]ent h[ab]ent

Facies multo pallore est perfusa, sane non mirum, nam quis non videt? sanguinem plus satis crassum & dictam ob rationem majorem lentorem acceptum non posse extremitates arteriolarum tanto impetu invadere & distendere, ut illae repercussio phaebo vivacem colorem praebere possint, & iisdem fere causis refrigerationem corporis & pulsum debilem imputo ac objecto, nam id fieri necesse est, ubi praeter sufflammatam influxionem spirituum animalium motus & fermentatio sanguinis tam debiles observantur.

I. X. & p[er] se esse h[ab]ent h[ab]ent

Globum, quem in abdomine adscendere percipiunt, hinc oriundum opinor, quod multi furculi nervorum ab intercostalibus ortum ducentes per totum mesenterium dispersi modo supra dicto a spiritibus acrioribus irritantur, quo facto ipsi summet mesente-

rium

rium eique annexa intestina quasi in globum contor-
 queri necesse est, & ex eo causa doloris lumborum,
 quo ægri afficiuntur, facile eruitur, nam si mesen-
 terium nexu admodum firmo lumbis accretum con-
 vellitur, & ultra debitum extenditur, necesse est,
 id lumbis ad quos pertingit, impartiri debere, &
 ex eodem fere fonte causa vomitus aut nixus vo-
 mendi scaturit, nam nervi cardiaci communionem
 habent cum intercostalibus, unde colligere promp-
 tum est, mesenterii plexibus nervosis spasmō cor-
 reptis, illos in consensum trahi debere, sed notari
 velim in ipso & ventriculo aliquando causam huic
 malo generando latere, quam hic consulto super-
 fedeo.

Spasmodicæ convulsiones hujus vel istius partis
 duplici causâ suam originem debere consueverunt,
 vel quod nervi hujus vel istius partis ab acido quo-
 dam corrosivo circa illos hærente immediate fuerint
 irritati & convulsi, vel quod ab aliis prius irritatis ob
 communionem in consensum trahantur.

XII

Stomachus ructibus vociferat, cuius rei ratio ipsa
 fari videtur, quod vapores ex contentis ob defectum
 laudabilis fermenti nimis viscidis crassiores geniti
 exitum per poros ventriculi foras spectantes sibi non
 inveniunt, igitur illum mirum in modum extendunt,

&

& ab immani illâ distensione angustia circa præcordia certo certius producitur, & respiratio haud parum impeditur, & si ventriculus ultimam extensionem tandem ferre recusat, iterum constringitur, & ructus magno ægrorum levamini parturit, & tale gas flatuosum aliquando in intestinis generatur eandem ob rationem, in quibus tamen flatibus generandis major datur occasio, nam præter quod auxiliaria fermenta hic confluunt, chylus ob longitudinem intestinorum majorem acquirit superficiem, quo intestina interdum ita distenduntur, ut ægri ad horrendos ejulatus adigantur, & si id flatuosum genus hinc inde discurrit, incondita murmura exaudiuntur, quod si forte obstaculum invenit, viâ viscidis & induratis excrementis obsessâ, quantum dolor hinc ægris? sed præter id dictum genus doloris est aliud mordax, cujus explicationem adhuc in recessu teneo, quoniam ejus causa nondum est inventa.

XII.

Quod alvus obstruitur, partim stercoribus ob nimiam visciditatem sibi impactis & induratis, partim obstructis intestinorum glandulis, partim retardato propter nimiam intestinorum inflationem & distensionem motui peristaltico imputandum venit.

B

Jam

XIII.

Jam ratio mordacis doloris non longe querenda est, se ipsam enim prodit, quæ interdum sola, & si non sola, saltem magnâ ex parte dictis in abdomine turbis generandis sufficit, nam alvo dictas ob rationes obstructâ, necesse est excrementa longiorem ob moram in intestinis debito majorem putrefactionem subire debere, quâ particulæ acidæ, quæ aliter ex parte aliis junctæ manent, sui juris fiunt, & sui juris factæ a materiâ subtili in motum abreptæ fibrillas nerveas intestinorum vellicando, mordendo mordacem dolorem, & si fortius convulsiones producant, quæ deinceps propter communionem nervorum ad mesenterium & alias partes repentis varias in abdomine turbas excitant; plura de omnibus dixissem, nisi aliquando legeram, dictum sapienti fat esse, igitur opus mediis in cudibus absumo, & ultimam limam ad prognosin properando curiosioribus exploratoribus relinquo.

XIV.

Prognosin ita instituo, si id malum recens ex toto interdum, si inveteratum raro aut nunquam curatur, quoniam laxatis partibus suam contractionem restituere, non solum, verum etiam causam, cui suum esse debet, tollere arduum est, & ægri interdum medicos diu suas artes frustra exercere animadvertentes, curationem desperant & medicamina recusant.

DOCTISSIMI V. XRI. JOVENIS

In curatione omne ferunt punctum antehysterica, decocta antescorbutica, alkalia, salia & acida volatilia, gummata, cataplasmata, spirituosas, & similia.

F I N I S.

R. van Muiden. B 2 IN

DOCTISSIMI VIRI JUVENIS

JACOBI AMERSFOORT.

Artis Apollineæ quisquis cupit esse pe-
ritus,

Noscat, necesse est, corpus ut ipse
suum,

Veraque, de rebus, quod si judicamina ferre
Occultis studeat, qui benè mentis eat.

Hoc modo naturæ, clausis panduntur ocellis,

Scriniâ, scrutando, nullaque clausâ manent.

Sic fulcris Medicina viget, medicosque scientes

Efficit, hinc agris mox pia cura patet.

Hic tibi quod scopus est, quo certo tramite tendis,

Nunc operosa tua hæc pagina vere probat.

Hysterici, tu, hac arte, mali miracula pandis.

Et causas detegis, quæ latuere diu,

Non solum, teneros convellere, scribis & artus

Fæmineos, verum & corripuisse Viros,

Et te monstrosi, tam horrenda pericula, morbi,

Ostendis methodo solvere posse novâ.

Cura talis, comitem secum trahit una salutem,

Atque facit medicum prosperiore frui.

Ut decuit, dixit, qui re sua verba probavit,

Et percepta satis, quæ tueatur, habet.

Tu modo perge tuum ceptum, fortuna secundet,

Crescat & ingenium, cumque diebus honor.